

Bohoslužby v Zábřeze 21.srpna 2016

Lk 13,22-30

Milé sestry, milí bratři, člověk občas rád riskuje. Na něco sází, jen tak zkouší, jestli to vyjde. Může to být docela zábavné, někdy dokonce i zajímavá součást života. Jenže jen součást. I když člověk rád riskuje, má raději jistotu. Do budoucnosti se chce nějak zajistit. Chce vědět, že budoucnost nebude riskantní podnik, ale bude se mít dobře. To se samozřejmě přenáší i dále, než oko dohlédne, tedy k životu věčnému. V důležitých otázkách se zkrátka nechce člověku sázet na riziko. Kde a jak ale najít jistotu? Jak si být jist tím, že spása je záležitost, která se mne konkrétně týká?

Ježíše všichni už docela znali a tak se za ním vydávali různí lidé s různými otázkami a problémy. Jedním z nich byl i ten dnešní tazatel. Jeho otázka byla poněkud znepokojivá. Je pravda, že spasen bude málokdo? Taková myšlenka dokáže pořádně vyděsit. Je-li spása jen pro úzký okruh lidí, znamená to, že je třeba se hodně snažit, aby člověk mezi nimi byl. Ale co vlastně má být tou snahou? Jak má vypadat? Znamená to horlivěji plnit povinnosti zákona Mojžíšova? Znamená to vstoupit do nějakého spolku zasvěcených, kteří se dostávají hlouběji k pravdě? Znamená to, stát se učedníkem nějakého významného potulného rabína?

Kudy vede ta cesta jistoty? Je to otázka, kterou se zabývá člověk skoro neustále. Vždyť celé dějiny jsou poznamenány strachem o spásu. Z toho, že není možné, aby každý byl spasen, se dá totiž udělat docela dobrý nástroj na ovládání života těch druhých. Chceš být spasen? Potom tedy věz, že musíš plnit následující pravidla, musíš zachovávat tyto předpisy, nesmíš dělat takovéto věci. A hlavně musíš poslouchat ty, kteří mají nad tebou moc. Spása není zkrátka zadarmo a tak za ni pořádně platí. A člověk platí, protože má strach, bojí se toho, co bude, když vybočí z cesty, kdy se dá jiným směrem, než je mu diktováno. Strach je silný a tak dává člověk cokoliv za nalezení jistoty, která ho strachu zbaví.

Otázka spásy je důležitá a bylo by krásné najít jasnou odpověď. Mít to všechno krásně nalajnováno, aby člověk věděl, že když splní určité podmínky, bude na tom dobře. Jenže Ježíš v tomto smyslu nedává jasnou odpověď. Mluví o úzkých dveřích, kterými je potřeba vstoupit. Jenže co tím má na mysli? Úzké dveře? Co znamenají? Kde se o nich píše? A jak to s tou otázkou souvisí? Dveře jsou místem, kterým se dá projít, překoná se jimi určitá překážka,

vstoupí do jiného prostoru. To je jisté. Nejde tedy o dveře v pravém slova smyslu, ale symbolickém. Označují místo, kterým člověk musí projít z jednoho života do druhého. Cesta spásy tedy začíná úzkými dveřmi. Důležité je právě to, že jsou úzké. To je totiž jistá komplikace. Průchod jimi je dost nepohodlný. Nejsou tedy stavěny na to, aby se do nich každý pohodlně vešel. Aby člověk mohl takovými dveřmi vejít, nesmí být tlustý, musí tedy zhubnout.

Úzké dveře jsou obrazem, proto i to hubnutí je bráno obrazně. Což je asi zřejmé, protože Ježíš vždy mluví o věcech, které souvisejí nikoliv s tělesnou konstitucí, ale celkovým lidstvím. Je tedy potřeba být hubený v duchovním smyslu, hubený v celé své existenci. Jak se tohoto dá dosáhnout? Asi nejjednodušší je zbavit se všeho, co je v lidském životě jaksi navíc. Když hubneme tělesně, odbouráváme tuk, tedy zbavujeme se něčeho, co se vytvořilo naším stylem života. Tuk se ukládá, protože ho tělo nezpracuje, je jaksi navíc. A to je právě to, co rozhoduje o možnosti projít úzkými dveřmi. Zbavit se v životě věcí, které jsou tam nějak navíc, nejsou potřeba. Co všechno k tomu patří, ukazuje Ježíš ve svých kázáních, když mluví o člověku, o vztahu člověka k Bohu, o Boží lásce, lidském pokání. Lidský život nejvíce tuční, když se soustředí sám na sebe, když je sám se sebou spokojený, když v sobě hledá spásu a zapomíná, že patří Bohu. Proto je zde psáno, že mnozí nebudou moci vejít, i když se budou snažit.

Poznámka, že přes snahu mnohých to nepůjde, může vyvolávat neklid. A asi to první, co člověka napadne, je přísnost Božích požadavků. Bůh je příliš náročný, a tak jeho nárokům jen málokdo dostojí. To ovšem není tak zcela přesné. Ježíš nám Boha nepředstavuje jako někoho, kdo přísným filtrem vybírá do svého království jen ty nejlepší. Ježíš o Bohu mluví jako o tom, který otevírá náruč každému člověku. Touží mít u sebe skutečně každého z nás. Kde je pak tedy problém? Když Bůh chce, aby byl spasen každý člověk, proč jen málokdo bude moci vejít? Problém není v Bohu, ale v člověku a právě v té odtučňovací kůře. Ona není zase tak jednoduchá. Častokrát je totiž problém nejen v tom, že člověk si hledá vlastní cestu životem bez Boha, ale když potom pozná, že se má k Bohu vrátit, opět to zkouší bez něj. To je právě obraz těch, kteří ačkoliv chtějí a snaží se, tak stejně neprojdou těmi úzkými dveřmi. Snaží se zeštíhlet, ale dělají to po svém a proto to nejde. Skutečně jediná cesta zde vede skrze Ježíše Krista, skrze přijetí jeho milosti. Člověk musí zapomenout na své zásluhy, na to svou hrdost, kterou se chce někam dostat sám a musí přijmout skutečnost, že dál se dostane jen Boží milostí. To prakticky znamená, že se vzdá sám sebe a uzná, že jedině Boží moc jej může napravit, učinit schopným projít těmi úzkými dveřmi.

K lepšímu porozumění Ježíš přidává podobenství o hospodáři, který zavřel dveře. V tom podobenství se mimo jiné dozvídáme, že projít oněmi dveřmi není možné kdykoliv. Nastane čas, kdy budou zavřeny a již nepůjde se skrz ně dostat. Tím zavřením Ježíš myslí odmítnutí jeho poselství. Ti, co zůstali venku, se začnou odvolávat na minulost. Jídali jsme s tebou a pili. Učil jsi u nás. To jsou přeci úžasné věci a my byli u toho. Jenže onen hospodář je odkáže k tomu, že je nezná, neboť se dopouštějí nepravosti. Opět narážíme na to, že to vypadá krutě.

Proč jsou dveře zavřeny a je tak krutý? Kam se poděla láska a milost? Člověk se takto může ptát, ale v tom odmítavém stanovisku jakoby zaznívala mezi řádky otázka. Jedli jste se mnou, pili jste se mnou, naslouchali, věděli jste o mně. Proč tedy přicházíte až teď? Proč jste nepřišli dřív? V tom je právě to páchání nepravosti. Nejde o zlé věci. Jde o postoj k Bohu, o ten naprostý základ, který nedal Boha na první místo.

Ježíš naráží na své současníky, kteří ač mohli uvěřit, neuvěřili jeho slovu a dál se spoléhali na svůj původ. Jenže tento původ nemusí vůbec stačit. Budou hledět na hostinu praotců, hostinu, u které by měli přece být. Jenže místo nich tam budou zcela jiní. Ti, kteří uvěřili a přijali Ježíšovo pozvání. To je docela výmluvný obraz, který mluví i k nám. Jak je to s naší cestou k Bohu? Jak reagujeme na Boží volání? Má pro nás opravdu význam? Má to první místo v životě? Nebo je něco ještě důležitějšího? Věřme nebo ne, ale právě v tom Božím volání skrze Ježíše Krista je ta naše odtučňovací kůra. Jakmile jej uslyšíme a řekneme své - ano, toužím jít za tebou - pak ta přebytná kila jsou náhle dole. A samozřejmě to platí i naopak. Pokud sice slyšíme Boží hlas, který nám říká, že jen toto je cesta k životu, ale jdeme dál svou cestou, pak těmi dveřmi neprojdeme. Nevejdeme se do nich.

Dá se říct, že je to vlastně stále dobré. Můžeme se totiž rozhodnout. Ještě nenastal ten čas, kdy Hospodář zavře dveře. Máme tedy možnost do nich vstoupit. Neváhejme tedy začít s vlastním odtučněním. Vždyť je mnoho věcí, které nám můžou bránit vstoupit do dveří spásy. Jsou ty samé věci, které nás oddělují od Boha, od jeho lásky. Jsou to věci, které nás nabádají, abychom spoléhali více na vlastní chytrost než na Boží milost, Boží úsudek a moudrost. Myslím, že zde se dostáváme do oblasti, kde není na místě riskovat, ale je dobré vsadit na jistotu. Tou jistotou je přijetí Ježíše svým Pánem ještě dnes, ještě teď, dokud trvá čas jeho milosti. Nespoléhejme na zápisy v matrikách, či obratné učení teologů. Nespasí nás, když budeme hledat před Bohem polehčující argumenty, proč ještě nejít zcela za ním, proč nebýt jeho učedníkem, proč nespoléhat jedině na jeho slovo. Spasí nás jen Boží milost, která čeká, až pochopíme, že místo mnoha obhajovacích argumentů máme jen prostě vyznat: Pane, jsem hříšník, chceš-li můžeš mne očistit. To je pro nás ona cesta jistoty, která nás dokáže provést těmi úzkými dveřmi. Bohu přeci není nic nemožné, není nemožné, aby nás zachránil. Podává nám svou ruku. Ve slovech Ježíšových, v jeho životě i svědectví mnoha věrných služebníků smíme slyšet jeho pozvání, jeho volání, abychom šli. Vstát a chytnout se té ruky však musíme sami.

Kdo může být spasen? Opravdu jen málokdo? Boží království je vybraná společnost. Ale ne podle toho, jak se Bohu líbí, ale podle toho, jak my reagujeme na jeho slovo. Vždyť udělal to největší, co mohl. Urovnal stezku, otevřel bránu a seslal svého Ducha. Na nás je už jen maličkost, nebát se a jít.

Pane Ježíši, ve své milosrdenství dáváš každému z nás možnost najít tvou spásu a projít dveřmi ke tvému životu. Dej nám pokoru, která očistí naše srdce, zbaví nás všeho toho nánosu, který nám brání jít dál za tebou.

Amen.